PWYLLGOR YR AMGYLCHEDD, CYNLLUNIO A THRAFNIDIAETH

Dyddiad:	Dydd Mercher 23 Mai 2001
Amser:	2.00 i 5.00 pm
Lleoliad:	Ystafell Bwyllgora 2, Adeilad y Cynulliad Cenedlaethol

ADRODDIAD GWEINIDOG YR AMGYLCHEDD

DATBLYGU CYNALIADWY

Rydym wrthi'n llunio'n cynnig 'Gweithredu Arloesol' Ewropeaidd terfynol, sy'n cynnwys 3 phrosiect sylweddol yng Nghymru, arsyllfa, a rhwydwaith arfer da Datblygu Cynaliadwy rhyng-ranbarthol (adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, rydym yn ffyddiog y bydd digon o ranbarthau'n bartneriaid ffurfiol er mwyn i'r rhwydwaith fod yn gymwys i dderbyn cyllid Ewropeaidd).

GWARCHOD YR AMGYLCHEDD

Cwrdd â Chadeiryddion y Pwyllgorau Amddiffyn rhag Llifogydd

Ar 15 Mawrth bûm yn cwrdd â chadeiryddion y 6 phwyllgor amddiffyn rhag llifogydd lleol yng Nghymru, ynghyd â John Hughes, Cadeirydd y Pwyllgor Amddiffyn rhag Llifogydd Rhanbarthol, a chynrychiolwyr Asiantaeth yr Amgylchedd. Cafwyd trafodaeth anffurfiol helaeth ynghylch y ffordd y gellid datblygu cyfrifoldebau llifogydd yn sgil y llifogydd mawr yr hydref diwethaf a'r gwaith adolygu a datblygu sydd ar y gweill.

Glas Cymru

Cyhoeddwyd ar 11 Mai fod Glas Cymru wedi prynu Dwr Cymru ar ôl llwyddo i godi'r arian bond oedd ei angen arnynt. Yn y cyhoeddiad, cadwodd Glas Cymru at ei addewid blaenorol y byddai ei gynlluniau'n cynnig biliau is i gwsmeriaid ac yn sicrhau bod buddsoddi'n parhau yn ansawdd yr amgylchedd yn yr ardal y mae'n gweithio ynddi.

Agor Glanfa Goytre

Ar 14 Mai, drwy wahoddiad Dyfrffyrdd Prydain, agorais yn swyddogol Lanfa Goytre ar ei newydd wedd ar Gamlas Mynwy a Brycheiniog. Er nad oes pwerau wedi'u datganoli i'r Cynulliad Cenedlaethol mewn perthynas â rheoli Dyfrffyrdd Prydain, mae cryn werth amgylcheddol ac economaidd i ddyfrffyrdd mewndirol Cymru. Maent yn cynnig cyfleoedd hamdden a thwristiaeth deniadol ac mae rôl gynyddol iddynt o ran cyflenwi dwr, atal llifogydd a throsglwyddo nwyddau.

CEFN GWLAD

Cyfyngu defnydd ar beledi plwm

Y mis yma, cyhoeddwyd at ddibenion ymgynghori reoliadau drafft i gyfyngu'r defnydd ar beledi plwm yng Nghymru, a fydd yn cyflawni rhwymedigaeth ryngwladol. Bydd y papurau ymgynghori ar gael ar safle'r Cynulliad ar y fewnrwyd a'r rhyngrwyd.

Cronfa Datblygu'r Amgylchedd – Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol

Ar 11 Mai, lansiais elfen Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol Cronfa Datblygu'r Amgylchedd ym Mae Caswell, yn Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol y Gwyr. Bydd y Gronfa'n darparu cyfanswm o £750,000 i 5 Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Cymru dros y tair blynedd nesaf i gefnogi prosiectau datblygu cynaliadwy lleol. Rwy'n mawr obeithio y bydd modd i'r Pwyllgor ymweld â rhai o'r prosiectau cyntaf a fydd yn cael cefnogaeth yn ddiweddarach eleni.

Clwy'r Traed a'r Genau – Mynediad i Gefn Gwlad

Rhoddais ganllawiau atodol i awdurdodau lleol ar 10 Mai i'w hannog i bennu blaenoriaethau wrth ailagor llwybrau cyhoeddus pwysig a safleoedd eraill – lle gellir gwneud hynny'n ddiogel. Mae rhai datblygiadau positif ar waith yng Nghymru – ond mae angen gwneud mwy os ydym am helpu'r diwydiant twristiaeth a busnesau eraill cefn gwlad. Rwy'n mynd ar drywydd y canllawiau drwy gysylltu'n uniongyrchol â rhai awdurdodau lleol.

CYNLLUNIO

Hawliau Dynol a'r system gynllunio

Cafwyd sawl her yn y Llysoedd ynghylch y system gynllunio a hawliau dynol. Ym mis Rhagfyr y llynedd cafodd y Llys Adrannol fod rhai o brosesau penderfynu'r Ysgrifennydd Gwladol dros yr Amgylchedd, Trafnidiaeth a'r Rhanbarthau'n anghydnaws â'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol. Cafodd yr Ysgrifennydd Gwladol ganiatâd i apelio yn erbyn hyn yn Nhy'r Arglwyddi. Yr un yw'r ddeddfwriaeth sylfaenol sy'n fframwaith i'r system gynllunio yng Nghymru ag yn Lloegr. Mae canlyniad yr apêl felly'n arwyddocaol o ran y ffordd y mae'r Cynulliad yn penderfynu mewn achosion cynllunio.

Penderfynodd Ty'r Arglwyddi'n unfrydol ar 9 Mai y dylid cefnogi rôl yr Ysgrifennydd Gwladol o dan y Deddfau Cynllunio a chafwyd na aethpwyd yn groes i Erthygl 6 y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol. Cawsant nad yw cyfrifoldeb yr Ysgrifennydd Gwladol dros lunio polisi cynllunio'n anghydnaws â'r cyfrifoldeb dros benderfynu mewn achosion unigol.

Yn sgil y dyfarniad hwn bydd achosion cynllunio'n dal i gael eu trin yn yr un ffordd.

Prosiect Ymchwil i Fethodolegau Cynllunio Gofodol Cymharol y Fframwaith Cynllunio Gofodol Cenedlaethol

Derbyniwyd yr Adroddiad Terfynol ar Fethodolegau Cynllunio Gofodol Cymharol gan Brifysgol Caerdydd ac ECOTEC Research and Consulting.

Comisiynodd y Cynulliad ymgynghorwyr i roi cyngor ynghylch ffurf a chynnwys y Fframwaith Cynllunio Gofodol Cenedlaethol. Mae'r Adroddiad Terfynol ar safleoedd y Cynulliad ar y fewnrwyd a'r rhyngrwyd ac anfonwyd copïau o'r Crynodeb Gweithredol at Aelodau.

Rwy'n gobeithio trefnu Seminar Lledaenu ym mis Mehefin, a fydd hefyd yn pennu'r ffordd ymlaen ar gyfer y Fframwaith.

TRAFNIDIAETH

Strategaeth Diogelwch ar y Ffyrdd

Cynhaliwyd cynhadledd ymgynghori lwyddiannus iawn yn Llandrindod ar 15 Mai. Roedd dros gant o gynrychiolwyr yn bresennol. Mae'r strategaeth ddrafft bellach yn cael ei diwygio er mwyn ystyried y sylwadau a wnaethpwyd yn y gynhadledd. Rwy'n gobeithio'i chyhoeddi yn yr haf er mwyn ymgynghori'n llawn arni ac fe roddaf wybod i'r Pwyllgor beth yw'r diweddaraf ar 11 Gorffennaf.

Deddf Drafnidiaeth 2000

Mae proses gychwyn Deddf Drafnidiaeth 2000 yn mynd rhagddi. Ar hyn o bryd mae pob un o

adrannau'r Ddeddf yn Rhannau 2 a 3 sy'n rhoi pwerau i'r Cynulliad a rhai adrannau sy'n rhoi pwerau i Awdurdodau Lleol yn cael eu cychwyn. Bydd Gorchymyn Cychwyn Rhif 1 yn dod i rym yn raddol ar ddyddiadau penodol, y rhan fwyaf ar 1 Awst 2001 a'r gweddill ar 1 Ebrill 2002.

Newidiadau i SEGs a BELs y Gyfarwyddiaeth Drafnidiaeth

Yn unol â Rheol Sefydlog 19.6 cymeradwyais yn ddiweddar, gyda chytundeb y Gweinidog Cyllid, sawl newid i strwythur, teitlau a chyllid Is-Grwpiau Gwariant (SEG) a Llinellau Gwariant Cyllideb (BEL) y Gyfarwyddiaeth Drafnidiaeth. Bwriedir i'r strwythur newydd ddangos yn glir pa weithgareddau sy'n cael eu cynnal ym mhob Llinell Wariant yn y Gyllideb a dangos yn gliriach ac yn fwy tryloyw ar beth y mae'r gyllideb yn cael ei gwario.

Dyma'r diwygiadau:

- Newid teitl y BEL 'Ymchwiliadau Cychwynnol' i 'Astudiaethau' er mwyn rhoi ystyriaeth nid yn unig i waith ymchwilio cychwynnol ar gefnffyrdd ond hefyd nifer yr astudiaethau dichonoldeb a'r astudiaethau monitro a gwerthuso sy'n cael eu cynnal gan y Gyfarwyddiaeth Drafnidiaeth fel rhan o'r agenda drafnidiaeth ehangach.

- Creu BEL 'Trwsio ac Uwchraddio' newydd i nodi'n glir lle ceir gwariant cyfalaf i drwsio neu newid rhannau o gefnffyrdd neu wella safon darnau o ffyrdd, h.y. gwaith nad yw'n waith adeiladu newydd nac yn waith cynnal a chadw cyffredin. Bydd y BEL newydd hwn yn cynnwys y categorïau canlynol o waith:

- mesurau lleihau swn
- mesurau atal sgidio
- rhaglen pont lorïau 40 tunnell
- diogelwch lleol a chynlluniau bach
- defnyddio cynlluniau'n well
- trwsio diffygion cynhaliaeth ochr

O greu'r BEL newydd hwn bydd modd cyfyngu'r BEL presennol 'Gwaith adeiladu newydd a gwella' i waith adeiladu gwirioneddol newydd a gwella gallu, h.y. 'gwaith adeiladu newydd', tra bo'r BEL 'Adnewyddu' bellach wedi'i chyfyngu i newid neu ailadeiladu rhannau o'r rhwydwaith sydd wedi gwisgo neu wedi mynd yn hen, h.y. gwaith cynnal a chadw strwythurol cyffredin.

- Newid enw'r BEL 'Cynnal a Chadw' rhyw gymaint i 'Gwaith Cynnal a Chadw Arferol' er mwyn gwahaniaethu rhwng hyn a gwaith adnewyddu.

- Symleiddio'r BEL 'Grant Cyfleusterau Cludo Nwyddau' a'r BEL 'Grantiau IDA' a chreu un BEL 'Grantiau Cyfalaf'.

- Dwyn ynghyd yr holl fesurau sy'n cefnogi trafnidiaeth gyhoeddus drwy gyfuno'r BEL 'Ad-daliad Toll Tanwydd Bysiau' a'r BEL 'Trafnidiaeth Gymunedol' a chreu BEL newydd 'Trafnidiaeth Gyhoeddus – Cefnogaeth Uniongyrchol'. Cyfuno hefyd Grant y Gronfa Partneriaeth Bws a'r Grant Trafnidiaeth Wledig i lunio cynllun newydd Grant Gwasanaethau Trafnidiaeth Leol.

- Clustnodi tua £1m er mwyn cwblhau'r gwaith o ddarparu croesfannau a rhyngwynebau rhwng rhwydwaith y cefnffyrdd a'r Rhwydwaith Beiciau Cenedlaethol.

Ni fydd angen arian ychwanegol ond er mwyn gwneud y newidiadau fe fydd angen ailddosbarthu rhywfaint ar arian y SEGs a'r BELs unigol. Mae'r newidiadau hyn yn diwygio'r gyllideb a fabwysiadwyd gan y Cynulliad ar 29 Mawrth 2001 a chaiff y Cynulliad wybod amdanynt y tro nesaf y bydd y Gweinidog Cyllid yn trefnu'n ffurfiol i ddiweddaru cyllidebau 2001-2002 ar y System Rheoli Gwybodaeth.

Cwrdd â Railtrack – 11 Mai 2001

Bûm yn cwrdd â Phrif Weithredwr Railtrack Steve Marshall a Chyfarwyddwr Ardal Great Western Derek Holmes yr wythnos diwethaf. Gofynnais iddynt ymrwymo i brosiectau isadeiledd yng Nghymru a ariennir gan y Cynulliad – er mwyn sicrhau eu bod yn cael eu cwblhau mewn da bryd i gynnig gwasanaethau newydd cyn gynted ag y bo modd.

Fe'm sicrhawyd y byddai adnoddau'n cael eu cadw ar gyfer prosiectau Heol y Frenhines, Bro Taf, Cwm Rhymni a Bro Morgannwg er mwyn eu cwblhau mewn da bryd. Holais hefyd ynghylch ailagor rheilffordd Glyn Ebwy.

Manteisiais ar y cyfle i fynegi pryder ynghylch diogelwch ar y rheilffyrdd, yn arbennig ar groesfannau rheilffordd. Gofynnais pa wersi y gellid eu dysgu er mwyn gallu cynllunio isadeiledd newydd ar gyfer y rheilffyrdd a gwella diogelwch ar groesfannau, megis paratoi arwyddion gwell, rhoi bariau ar groesfannau agored a gosod goleuadau rhybuddio mwy.

Cynhadledd Trafnidiaeth Integredig y Peirianwyr Sifil – 17 Mai 2001

Rhoddais anerchiad yng Nghynhadledd Trafnidiaeth Integredig Sefydliad y Peirianwyr Sifil ar 17 Mai yn Neuadd y Sir Caerdydd. Bûm hefyd yn cymryd rhan mewn sesiwn holi ac ateb.

Sue Essex

Gweinidog yr Amgylchedd